

РЕШЕНИЕ

№ 11397

гр. София, 23.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 29 състав, в
публично заседание на 24.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: София Тодорова

при участието на секретаря Макрина Христова, като разгледа дело номер **12429** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 76, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).
Образувано е по жалба на „Специализирани болници за рехабилитация – Национален комплекс“ ЕАД, представлявано от изпълнителния директор П. М., против заповед за налагане на санкции № РД-26-01-757/06.11.2025 г., издадена от директора на РЗОК - П..
С жалбата се иска отмяната на заповедта като незаконосъобразна и немотивирана, издадена при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, в противоречие с материалноправните разпоредби и в несъответствие с целта на закона. Излагат се доводи за наличието на допуснати в рамките на осъществената проверка съществени нарушения на процесуалните правила, които са довели до опорочаване, както на административното производство, така и на издадената в неговите рамки заповед за налагане на санкции. Твърди се, че не са обсъдени в пълнота релевираните в подадените от страна на лечебното заведение възражения в хода на проверката, извършена от контролори на РЗОК - П., в които са посочени множество доводи и аргументи за липса на твърдения от органа нарушения, както и мотиви за въвеждане на посочената от контролните органи такса в размер на 35 лева, което е в нарушение на изискването на чл. 35 АПК. Жалбоподателят счита, че всички тези съществени нарушения, допуснати от РЗОК - П., са довели до издаването на незаконосъобразен и немотивиран административен акт. Поддържа, че заповедта е издадена не само при неяснота на мотивите, което от своя страна води до нарушаване на правото на „СБР-НК“ ЕАД да научи конкретните факти и обстоятелства, въз основа на които административният орган е формирал своето волеизявление, но и при липса на категорични доказателства, които да доказват твърденията за

извършени нарушения от лечебното заведение. Твърди, че е нарушен и принципът за служебното начало, тъй като административният орган е задължен служебно, по собствена инициатива, в рамките на предоставените му правомощия, да изясни всички факти и обстоятелства от значение за установяването на твърдените нарушения, включително и за правилното прилагане на действащата нормативна уредба, което не е сторено в настоящия случай. Излага също, че директорът на РЗОК - П. е кредитирал безкритично констатациите на контролните органи, като изцяло ги е възпроизвел в издадената заповед за налагане на санкция, което е довело до издаване на необоснован и немотивиран административен акт. На следващо място, счита, че посочените законови норми, на които се основава налагането на имуществена санкция на дружеството напълно противоречат на констатациите в заповедта, включително и не кореспондират с твърдените нарушения, което от своя страна прави акта неясен, непълен и немотивиран. Сочи се в тази връзка, че не е ясно коя е нормата, която действително се твърди, че е нарушена, съответно не е установено точното законово основание за налагане на санкция. Оспорват се изводите на административния орган, че „СБР-НК“ ЕАД е извършило нарушение на изискванията на чл. 55, ал. 2, т. 2 ЗЗО, чл. 33, т. 4 от НРД за медицинските дейности 2023-2025 год. във връзка с чл. 318, ал. 1, ал. 5 и ал. 6 от НРД за медицинските дейности 2023-2025 г., като се поддържа, че не отговарят на действителното правно и фактическо основание. В тази връзка се излагат доводи, че посочената такса не касае изискване за плащане или доплащане от осигуреното лице за видове медицинска помощ или достъп на пациенти по клинични пътеки, която да бъде заплатена от НЗОК, а съставлява административна такса за предварителна преценка за наличие на противопоказания за настаняване на пациента и административни дейности по обезпечаване на съответната резервация за планов прием, като обезпечават ресурса на лечебното заведение за извършване на тези дейности. Отделно, информация за въведената такса за обработка на документи при планова хоспитализация и нейния размер е публикувана на официалната интернет страница на лечебното заведение, като за нея е налична информация във всеки от филиалите на дружеството. Таксата от 35 лева цели да обезпечи предварителния анализ на документите на пациентите преди тяхното настаняване и хоспитализиране, както и разходите за поддръжка на разработената информационна резервационна система. С жалбата се навежда и възражение за несъответствие на издадения административен акт с целта на закона по смисъла на чл. 146, т. 5 от АПК.

В съдебно заседание, жалбоподателят се представлява от адв. К., който поддържа жалбата и прави искане за отмяна на оспорения акт, както и за присъждане на сторените по делото разноски. Ответникът – директорът на Районна здравноосигурителна каса /РЗОК/ – П., чрез процесуалния си представител А. Т., оспорва жалбата в писмен отговор. Застъпва позицията, че от представените по делото доказателства безспорно се установява извършеното нарушение, като от самия жалбоподател не е оспорен фактът на събиране на допълнителна такса от пациентите. Допълва, че след като пациентът се насочва към „СБР-НК“ ЕАД с медицинско направление, специалистът вече е извършил оценка на здравословното състояние и противопоказанията за рехабилитация, като въвеждането на подобен тип такса представлява неразрешено финансово условие за достъп до медицинска помощ, което противоречи на чл. 24 и чл. 24а от Наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ, както и чл. 33, т. 4 от НРД за МД 2023-2025 година.

В съдебното заседание ответникът моли оспорената заповед да бъде потвърдена като правилна и законосъобразна. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. В писмени бележки, ответната страна, чрез пълномощника Т., подкрепя изложеното в писмения отговор и в съдебното заседание, като навежда доводи относно неправомерността на процесната такса.

Поддържа, че всяка такса, която се събира от лечебно заведение, следва да бъде включена в неговия правилник, като премине през необходимите процедури за одобрение и бъде надлежно оповестена на пациентите по прозрачен и достъпен начин.

След като прецени събраните по делото доказателства във връзка с доводите и съображенията на страните, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

От представените с административната преписка писмени доказателства се установява, че между Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), представлявана от директора на РЗОК - П., в качеството на възложител, и „СБР - НК“ ЕАД филиал Баня, като изпълнител, е сключен индивидуален договор № 162058/16.10.2023 г. за оказване на болнична помощ по клинични пътеки с НЗОК, по силата на който изпълнителят се задължава да оказва на здравноосигурени лица, на здравно неосигурени лица по § 2, ал. 1 от ЗБНЗОК за 2023г. (за акушерска помощ по чл. 82, ал. 1, т. 2 от Закона за здравето) и на лицата по § 7, ал. 1 ЗБНЗОК за 2023г. медицинска помощ по КП от приложение № 17 "Клинични пътеки" на НРД за медицинските дейности за 2023 - 2025г., както следва: КП № 260.1 „Ф. терапия и рехабилитация при детска церебрална парализа“, КП № 261 "Ф. терапия и рехабилитация при първични мускулни увреждания и спинална мускулна атрофия", КП № 262.1 "Ф. терапия и рехабилитация на болести на централна нервна система“, КП № 263.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на периферна нервна система“ и КП № 265.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на опорно-двигателен апарат".

Със заповед № РД-25-2001/16.09.2025г. на директора на РЗОК - П., издадена на основание чл. 72, ал. 2 и 3, чл. 73 и чл. 74 ЗЗО във вр. с чл. 97 и чл. 434 във вр. с чл. 433, ал. 2 от НРД № РД-НС-01-2 от 01.09.2023 г. за МД за 2023 – 2025 г., е наредено да се извърши проверка от дата 18.09.2025 г. до дата 06.10.2025 г. на „СБР - НК“ ЕАД, филиал Баня по изпълнението на горепосочения договор. Поставени са следните задачи: 1. Контрол по изпълнение на договорения пакет болнична медицинска помощ в „СБР – НК“ ЕАД филиал Баня за дейност м. август 2025 г., за оказване на болнична помощ по клинични пътеки с НЗОК, в съответствие с общите и специални условия на НРД за МД за 2023 - 2025г. и Приложение № 17 към НРД за МД 2023 - 2025г.; 2. Внезапен контрол на медицинската документация, както и проверка наличието на пациентите по време на хоспитализация в лечебното заведение. Определен е проверяваният период, а именно м. август 2025г., м. септември 2025г. и м. октомври 2025 г.

Със заповедта е определен и поименният състав на проверяващия екип, състоящ се от контрольори в РЗОК - П., които да извършат проверката:

1. С. И. Ж.;
2. Е. И. Г..

С уведомление с вх. № 418/18.09.2025 г. до директора на „СБР – НК“ ЕАД, филиал Баня във връзка с възложената проверка е изискано предоставяне на следните документи: 1. Истории на заболяване на пациенти, лекувани през м. август 2025 г. в „СБР-НК“ ЕАД, филиал Баня; 2. Справки за движение на пациентите по време на хоспитализация в отделенията за поисканите дни; 3. други справки и документи при поискване.

Констатациите от извършената проверка са обективирани в протокол № РД-25-2001-1/06.10.2025 г. От протокола е видно, че са проверени 18 бр. истории за заболяването /ИЗ/ за извършената от "СБР - НК" ЕАД, филиал Баня дейност за м. август 2025 г. по следните клинични пътеки: КП № 262.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на централна нервна система“ - 1 бр. ИЗ; КП № 263.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на периферна нервна система“ - 7 бр. ИЗ и КП № 265.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на опорно-двигателен апарат" - 10 бр. ИЗ. Установено е, че на трима от пациентите лекувани в "СБР - НК" ЕАД, филиал Баня е изискана „Такса за обработка на документи планова хоспитализация по клинични пътеки по смисъла на т. 5

от Преходните и Заключителни разпоредби на Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ“ в размер на 35 лв.

На проверяващия екип е представена заповед № 09-75/30.04.2025 г. на изпълнителния директор на „СБР - НК“ ЕАД, с която таксата е въведена, считано от 01.05.2025 г., и е взето становище от изпълнителния директор на филиала.

Проверяващите са приели, че след като пациентите по ИЗ № 3613/2025, с дати на хоспитализация от 04.08.2025 г. до 11.08.2025 г. по КП № 262.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на централна нервна система“, по ИЗ № 3540/2025, с дати на хоспитализация от 30.07.2025 г. до 06.08.2025 г. по КП № 263.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на периферна нервна система“ и по ИЗ № 3589/2025, с дати на хоспитализация от 04.08.2025 г. до 11.08.2025 г. по КП № 265.1 "Ф. терапия и рехабилитация при болести на опорно-двигателен апарат“, включени в предмета на договор № 162058/16.10.2023г., са платили такса в размер на 35 лв. за обработка на документи при планов прием, наречена „Такса за обработка на документи планова хоспитализация по клинични пътеки по смисъла на чл. 5 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ“, лечебното заведение е нарушило изискването на чл. 33, т. 4 от НРД за МД 2023 - 2025г. във вр. с чл. 318, ал. 1, ал. 5 и ал. 6 във вр. с чл. 55, ал. 2, т. 2 ЗЗО.

Като неразделна част от протокола с административната преписка са представени отчет за изписани и приети болни; журнали на настанените пациенти; справка от извършен внезапен контрол; копия от ИЗ № 3613/2025, ИЗ №3540 /2025 и ИЗ № 3589/2025; становище от директора на „СБР – НК“ ЕАД, филиал Баня; цитираната в протокола заповед № 09-75/30.04.2025 г. на изпълнителния директор на „СБР – НК“ ЕАД, в сила от 01.05.2025 г.; извадка за направените резервации по клинични пътеки в „СБР - НК“ ЕАД, филиал Баня за м. август 2025 г.

Видно от извършеното отбелязване, протоколът е връчен на 06.10.2025г. на директора на „СБР – НК“ ЕАД, филиал Баня.

Постъпило е становище от „Специализирани болници за рехабилитация - Национален комплекс“ ЕАД, с вх. № 29-08-96 от 13.10.2025 г, с което се възразява срещу констатациите за нарушенията, описани в Протокол № РД-25-2001-1/06.10.2025 г. на проверяващия екип от РЗОК – П..

Със заповед РД-18-85/15.10.2025 г. директорът на РЗОК- П. е определил състав на Арбитражната комисия при РЗОК-П., който да разгледа постъпилото възражение.

Проведено е заседание на арбитражната комисия на 16.10.2025 г., като от представените по делото Арбитражен протокол № 17/16.10.2025 г. и Арбитражно решение № 10/16.10.2025 г. се установява, че назначената комисия единодушно подкрепя потвърждаването на констатациите от Протокол № РД-25-2001-1/06.10.2025 г., изготвен при проверката на „СБР – НК“ ЕАД, филиал Баня.

Последвало е издаване на оспорената в настоящото производство заповед за налагане на санкции № РД-26-01-757/06.11.2025 г., издадена от директора на РЗОК – П. на основание чл. 76, ал. 4 ЗЗО във връзка с чл. 473, ал. 5 от НРД за МД за 2023 – 2025 г., с която са възприети направените от контролните органи констатации и е прието, че лечебното заведение е извършило описаните нарушения и същите обосновават налагане на санкция по смисъла на чл. 457, ал. 3 от НРД за МД за 2023 - 2025г. В административния акт е посочено, че въведеното със заповед № 09-75/30.04.2025 г. на изпълнителния директор на „СБР-НК“ ЕАД изискване за заплащане на такса за обработка на документи при планова хоспитализация по клинични пътеки по смисъла на т. 5 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за осъществяване правото на достъпа до медицинска помощ в размер на 35.00 лв., е в нарушение на регламентираното в Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ (Наредбата). И по трите ИЗ е прието, че поисканата

такса не попада в обхвата на чл. 24а от Наредбата. Изложени са мотиви, че не е налице маловажен случай по смисъла на чл. 449, ал. 4 от НРД за МД за 2023-2025г., тъй като констатираните нарушения не попадат сред изчерпателно изброените в § 1, т. 4.2 от Допълнителната разпоредба на НРД за МД за 2023-2025 г. Посочено е, че доколкото описаните нарушения за установените изисквания за работа с медицинска документация са извършени за първи път за календарната 2025 година, липсват предпоставки за налагане на санкция в размер, по-висок от предвидения в съответните разпоредби минимален размер. На основание чл. 76, ал. 1 ЗЗО във вр. с чл. 473, ал. 1 от НРД за МД за 2023 - 2025г. е наложена санкция финансова неустойка в общ размер на 600 лв. за установени нарушения, както следва:

- По т. 1 Финансова неустойка в размер на 200.00лв. /двеста лева/ на основание чл. 457, ал. 3 от НРД за МД за 2023 г. - 2025 г., за нарушение на чл. 33, т. 4 от НРД за МД 2023-2025 г., във връзка с чл. 318, ал. 1, ал. 5 и ал. 6, във връзка с чл. 55, ал. 2, т. 2 от ЗЗО за ИЗ № 3613/2025 по КП № 262.1 „Ф. терапия и рехабилитация на болести на централна нервна система“.
- По т. 2 Финансова неустойка в размер на 200.00лв. /двеста лева/ на основание чл. 457, ал. 3 от НРД за МД за 2023 г. - 2025 г., за нарушение на чл. 33, т. 4 от НРД за МД 2023-2025 г., във връзка с чл. 318, ал. 1, ал. 5 и ал. 6, във връзка с чл. 55, ал. 2, т. 2 от ЗЗО за ИЗ № 3540/2025 по КП № 263.1 „Ф. терапия и рехабилитация на болести на периферна нервна система“.
- По т. 3 Финансова неустойка в размер на 200.00лв. /двеста лева/ на основание чл. 457, ал. 3 от НРД за МД за 2023 г. - 2025 г., за нарушение на чл. 33, т. 4 от НРД за МД 2023-2025 г., във връзка с чл. 318, ал. 1, ал. 5 и ал. 6, във връзка с чл. 55, ал. 2, т. 2 от ЗЗО за ИЗ № 3589/2025 по КП № 265.1 „Ф. терапия и рехабилитация при болести на опорно-двигателен апарат“.

Оспореният акт е връчен на жалбоподателя чрез Система за сигурно електронно връчване (ССЕВ), а жалбата е подадена чрез органа на 25.11.2025 г.

За изясняване на делото от фактическа страна и по искане на жалбоподателя са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетелите Б. И. - директор на „СБР – НК“ ЕАД, филиал Баня, и П. Г. – бивш директор на дирекция „Медицински дейности“ към „СБР– НК“ ЕАД. От показанията на свидетелката И. се установява, че се извършва предварителна преценка по предоставена документация на здравословния статус на пациентите, тъй като лечението с минерални води е специфично и за някои заболявания са налице противопоказания, като таксата от 35 лева се събира предварително, преди насочване на пациента към конкретен филиал на „СБР-НК“ ЕАД, като в НРД няма заложено плащане за дейността по предварителна обработка на документите на пациентите. От показанията на свидетелката Г. става ясно, че приемът във филиалите е планов, изискващ предварителна резервация. Твърди, че в повечето случаи личните лекари не са запознати с относителните противопоказания на техните филиали. Отбелязва, че за филиалът, в който е работила, е имало пациенти с противопоказни заболявания, които се насочват към други филиали на лечебното заведение. Посочва, че таксата се събира преди хоспитализацията, за да се разгледат документите на пациента.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срок, срещу акт, подлежащ на съдебен контрол съобразно разпоредбата на чл. 76, ал. 5 ЗЗО от активно легитимирана страна, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съгласно чл. 72, ал. 2 от ЗЗО, контролът по изпълнение на договорите с НЗОК за оказване на медицинска и/или дентална помощ се осъществява чрез проверки, извършвани от длъжностни лица - служители на НЗОК, определени със заповед на управителя на НЗОК или от оправомощено от него длъжностно лице, и от длъжностни лица от РЗОК - контрольори. Управителят на НЗОК или оправомощено от него длъжностно лице може със заповед да разпорежи извършване на проверка от контрольори от РЗОК с участието на служители на НЗОК. Тоест, предметът на контрола, осъществяван от служителите на

НЗОК/РЗОК е строго определен – като такъв по изпълнение на договорите с НЗОК за оказване на медицински и/или дентални дейности. Извън този предмет остава предоставянето на допълнителните услуги срещу заплащане от пациента по чл. 24а от Наредбата, тъй като те не са част от договорите с НЗОК за оказване на медицинска помощ, респективно не са предвидени като част от бюджета на НЗОК, формиран от здравноосигурителните вноски и контролиран от НЗОК/РЗОК, чрез техните упълномощени служители. Аналогично, съгласно чл. 33, т. 4 от НРД за МД 2023-2025 г., изпълнителите на медицинска помощ се задължават да не изискват плащане или доплащане от осигуреното лице на видове медицинска дейност, която е заплатена от НЗОК, извън предвидената сума, с изключение на медицински изделия за определени КП/АПр/КПр, в които изрично е посочено. Извън тези медицински дейности остават предвидените допълнителни услуги по чл. 24а, ал. 1 от Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ (Наредбата).

Съгласно § 2 от Заключителните разпоредби (ЗР) на Наредбата, последната е приета на основание чл. 81, ал. 3 във връзка с чл. 83, ал. 2 и 8 от Закона за здравето (ЗЗ) и чл. 4, ал. 3 и чл. 45, ал. 2а от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО). Съгласно § 3, ал. 1 от ЗР на Наредбата, изпълнението на наредбата се възлага на министъра на здравеопазването. Съгласно § 3, ал. 2 от ЗР, министърът на здравеопазването издава указания във връзка с медицинското обслужване на лицата, които пребивават в Република България и за които се прилагат правилата за координация на системите за социална сигурност по смисъла на § 1, т. 22 от допълнителната разпоредба на Закона за здравното осигуряване (ДР на ЗЗО). Според § 1, т. 22 от ДР на ЗЗО, "Правила за координация на системите за социална сигурност" са правилата, въведени с Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета за прилагане на системи за социална сигурност към лицата, които се движат в рамките на Общността - наети, самостоятелно заети лица и членовете на техните семейства, които не са задължително здравноосигурени на друго основание, с Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета, определящ процедурата за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета, и с всички други регламенти, които ги изменят, допълват или заменят. Следователно, компетентността по изпълнение на Наредбата по силата на закона, е възложено на министъра на здравеопазването, като не е предвидено да делегира тези свои правомощия на директора на РЗОК/управителя на НЗОК.

В чл. 81, ал. 1 от Закона за здравето (ЗЗ) е предвидено, че всеки български гражданин има право на достъпна медицинска помощ при условията и по реда на този закон и на Закона за здравното осигуряване. Съгласно чл. 81, ал. 3 от ЗЗ, правото на достъпна медицинска помощ се осъществява при прилагане на следните принципи: 1. своевременност, достатъчност и качество на медицинската помощ; 2. равнопоставеност при оказване на медицинската помощ с приоритет за деца, бременни и майки на деца до 1 година; 3. сътрудничество, последователност и координираност на дейностите между лечебните заведения; 4. зачитане правата на пациента. Съгласно чл. 81, ал. 3 от ЗЗ, условията и редът за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ по ал. 1 се определят с наредба на Министерския съвет. Наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ (Наредбата) е приета в изпълнение на посоченото правно основание.

Чл. 1 от Наредбата определя предмета ѝ - урежда условията и реда за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ на българските граждани и на лицата, които пребивават в Република България и за които се прилагат правилата за координация на системите за социална сигурност по смисъла на § 1, т. 22 от Допълнителната разпоредба на Закона за здравното осигуряване. Съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредбата здравноосигурените лица в Република България имат право да получават медицинска помощ в обхвата на основния пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), които им гарантират достъпно лечение в съответствие със стадия, развитието, тежестта и остротата на съответното заболяване. Разпоредбата на чл. 2, ал. 2 от Наредбата предвижда, че извън обхвата на задължителното здравно осигуряване българските граждани имат право на достъп до медицински услуги при условията и по реда на чл. 82 от Закона за здравето. Българските граждани имат право на достъп до медицинска помощ въз основа на договори за медицинска застраховка по чл. 82, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване и на медицински услуги срещу заплащане. Съгласно чл. 2, ал. 3 от Наредбата здравноосигурените лица имат право на достъп до медицинска помощ извън тази по ал. 1 и 2, както и на допълнително поискани услуги, свързани с оказването на медицинска помощ, които се заплащат по цени, определени от съответните лечебни заведения при спазване изискванията на наредбата. Според

чл. 2, ал. 4 от Наредбата лечебните заведения, сключили договор с НЗОК за оказване на медицинска помощ, не могат да определят цени и да изискват и приемат плащания/доплащания от задължително здравноосигурените лица за предоставяната им медицинска помощ от пакета по ал. 1, за която лицата имат съответното направление, издадено по реда на тази наредба. Следователно, изрично са отграничени в чл. 2, ал. 3 от Наредбата предоставяните допълнителни услуги срещу заплащане като специфичен вид услуги, предоставяни извън пакета услуги по ал. 1-2 от чл. 2.

Съгласно чл. 4, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО), задължителното здравно осигуряване гарантира свободен достъп на осигурените лица до медицинска помощ чрез определен по вид, обхват и обем пакет от здравни дейности, както и свободен избор на изпълнител, сключил договор с районна здравноосигурителна каса. Според чл. 4, ал. 2 от ЗЗО, правото на избор е валидно за цялата територия на страната и не може да бъде ограничавано по географски и/или административни основания. Чл. 4, ал. 3 от ЗЗО регламентира, че условията и реда за упражняване правото на достъп и свободен избор на осигурените лица до медицинска помощ се уреждат в наредбата по чл. 81, ал. 3 от Закона за здравето и в националните рамкови договори. В чл. 45, ал. 1 от ЗЗО са изчерпателно изброени видовете медицинска помощ, които подлежат на заплащане от НЗОК: 1. медицински и дентални дейности за предпазване от заболявания; 2. медицински и дентални дейности за ранно откриване на заболявания; 3. извънболнична и болнична медицинска помощ за диагностика и лечение по повод на заболяване; 4. долекуване, продължително лечение и медицинска рехабилитация; 5. неотложна медицинска помощ; 6. медицински грижи при бременност, раждане и майчинство; 7. аборти по медицински показания и при бременност от изнасилване; 8. дентална помощ; 9. медицински грижи при лечение в дома; 10. предписване и отпускане на разрешени за употреба лекарства, предназначени за домашно лечение на територията на страната; 11. предписване и отпускане на медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели, предназначени за домашно лечение на територията на страната, както и на медицински изделия, прилагани в болничната медицинска помощ; 12. медицинска експертиза на трудоспособността; 13. транспортни услуги по медицински показания. 14. медицински дейности, лекарствени продукти, диетични храни за специални медицински цели, медицински изделия и високоспециализирани апарати/уреди за индивидуална употреба по чл. 82, ал. 1, т. 1а, 2, 3а, 6б и ал. 1а и 3 от Закона за здравето, както и медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, финансирани с трансфер от Министерството на здравеопазването съгласно закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Съгласно чл. 45, ал. 2 от ЗЗО, медицинската помощ по ал. 1, с изключение на т. 11, 12 и 15, се определя като пакет, гарантиран от бюджета на НЗОК, с наредба на министъра на здравеопазването. В чл. 45, ал. 2а от ЗЗО е предвидено, че с наредбата по чл. 81, ал. 3 от Закона за здравето се определят критерии за класифициране на приоритетни многопрофилни лечебни заведения за болнична помощ, които осигуряват достъп до дейности от пакета, гарантиран от бюджета на НЗОК.

Следователно, в медицинската помощ по чл. 45, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗО не се включват допълнително заплатените услуги, предвидени в чл. 24 и чл. 24а, ал. 1 от Наредбата. Същите не попадат в обхвата на Националния рамков договор за медицинските дейности 2023-2025 г. Тоест, извън компетентността на РЗОК-П. е да извършва контрол по изпълнението на тази Наредба. Относно предоставянето на допълнителни услуги по чл. 24 и чл. 24а от Наредбата, РЗОК не е оправомощен да прави проверки и да налага санкции за неизпълнение. Предвид изложеното, процесната заповед е нищожна поради липса на материална компетентност на органа да извършва проверки, съответно да издава актове за дейността на лечебните заведения, извън обхвата на правомощията му. Предоставяните с чл. 24 и чл. 24а от Наредбата допълнителни услуги подлежат на заплащане от пациентите, а не от бюджета на НЗОК, поради което няма как да бъде налагана санкция – финансова неустойка, тъй като допуснатите евентуални нарушения на тази разпоредба нямат за своя последица нанасяне на щети на бюджета на НЗОК, за чието изпълнение/неизпълнение следи РЗОК/НЗОК. Тези услуги са заплащани от пациентите, не са част от и не засягат здравноосигурителната система на Република България. Тези разходи за допълнителни услуги не са предвидени като перо в бюджета на НЗОК за съответната година.

С процесната заповед са наложени санкции финансова неустойка на основание чл. 457, ал. 3 от НРД за МД 2023-2025 г. Съгласно тази разпоредба, когато изпълнител на болнична медицинска помощ наруши

установените изисквания за работа с медицинска или финансова документация, с изключение на случаите на явна фактическа грешка, управителят на НЗОК, съответно директорът на РЗОК, налага санкция "финансова неустойка" в размер от 200 до 500 лв. Съгласно чл. 55, ал. 2, т. 2 от ЗЗО, Националните рамкови договори съдържат: т. 2. - отделните видове медицинска помощ по чл. 45. Както в административния акт, така и от доказателствата по делото се установява, че твърдените от органа нарушения са свързани с нарушение на чл. 24а от Наредбата, а не с изискванията за работа с медицинската или финансовата документация. Касае се за доплащане, което се изисква за предварителен преглед на медицинските документи на лицата, на които е издадено медицинско направление за лечение в „СБР – НК“ ЕАД, филиал Баня с оглед наличието/липсата на противопоказания. Поради изложеното, не става ясно, а и не са изложени фактически основания защо административният орган е приел, че са налице нарушения на НРД за МД за 2023 – 2025 г. и ЗЗО. Наложеният санкции са издадени въз основа на правно основание, неотнормирано и неприложимо към чл. 24а от Наредбата, която не касае медицинските дейности, предвидени в обсъдения по-горе чл. 45 от ЗЗО и включени в обхвата на НРД за МД 2023-2025 г.

Не е налице и посочената като нарушена разпоредба на чл. 33 т. 4 от НРД за МД 2023-2025 г. Този текст въвежда забрана за изпълнителите на медицинска помощ да изискват плащане или доплащане от осигуреното лице за видове медицинска дейност, която е заплатена от НЗОК. Поисканите допълнителни услуги за разглеждане на документи не са част от медицинската дейност, която се заплаща от НЗОК и в този смисъл са всички възраженията на дружеството – жалбоподател, направени, както в съдебното, така и в административното производство. В този смисъл е решение № 7260 от 30.06.2025 г. по адм. дело № 6482/2024 г. на Върховния административен съд.

За пълнота на изложението следва да се отбележи, че тъй като Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ е издадена на основание Закона за здравето (ЗЗ), то приложими към неизпълнението ѝ са административно-наказателните разпоредби предвидени в този закон. Съгласно чл. 221, ал. 1 от ЗЗ, лечебно заведение, което наруши права на пациент, регламентирани с този закон и с нормативните актове по прилагането му, се наказва с глоба от 300 до 1000 лв., а при повторно нарушение - от 500 до 1500 лв. Съгласно чл. 221, ал. 2 от ЗЗ, когато нарушението по ал. 1 е извършено от лечебно заведение - едноличен търговец или юридическо лице, се налага имуществената санкция в размер от 500 до 1500 лв., а при повторно нарушение - от 1000 до 3000 лв. Според чл. 229, ал. 1 от ЗЗ, който наруши разпоредбите на този закон или нормативните актове по прилагането му извън случаите по чл. 209 - чл. 228в, се наказва с глоба от 100 до 600 лв., а при повторно извършване на същото нарушение - от 500 до 3000 лв. Нормата на чл. 229, ал. 2 от ЗЗ сочи, че когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 500 до 2000 лв., а при повторно нарушение - от 2000 до 5000 лв. В чл. 233а от ЗЗ е предвидено, че нарушенията по чл. 220, 221, 224, 226 и 228а се установяват с актове, съставени от длъжностни лица, определени от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Медицински надзор", а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Медицински надзор". Също така, съгласно чл. 235 от ЗЗ, нарушенията по чл. 229 се установяват с актове, съставени от държавни здравни инспектори или от длъжностни лица, определени от директора на регионалната здравна инспекция или от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Медицински надзор", а наказателните постановления се издават от директора на регионалната здравна инспекция или от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Медицински надзор". Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват съгласно разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания по аргумент от чл. 236 от ЗЗ.

В тази връзка по делото са представени доказателства за извършени проверки на дружеството от Изпълнителна агенция „Медицински надзор“, който е осъществил контрол по сигнали на пациенти за изискваната от „СБР – НК“ ЕАД такса в размер на 35 лева за обработването на документи преди приема на пациентите и не са установени нарушения.

Въз основа на изложените по-горе съображения, процесната заповед на директора на РЗОК- П. е издадена от некомпетентен административен орган, поради което при наличие на основанията по чл. 146, т. 1 от АПК, същата следва да се обяви за нищожна.

При този изход на спора и на основание чл. 143, ал. 1 от АПК на жалбоподателя следва да се присъдят

своевременно претендираните и доказани разноси по делото, които възлизат в общ размер от 394,69 (триста деветдесет и четири евро и шестдесет и девет евроцента) евро или 770 (седемстотин и седемдесет) лева - за заплатена държавна такса и адвокатско възнаграждение.
Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предложение първо АПК, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА за нищожна заповед за налагане на санкции № РД-26-01-757/06.11.2025 г., издадена от директора на РЗОК – П., с която на „Специализирани болници за рехабилитация – Национален комплекс“ ЕАД са наложени санкции „финансова неустойка“ в общ размер на 600 лева.

ОСЪЖДА Национална здравноосигурителна каса с адрес [населено място], [улица] да заплати на „Специализирани болници за рехабилитация – Национален комплекс“ ЕАД с ЕИК[ЕИК] и седалище и адрес на управление [населено място] 1142, район „С.“, [улица], сумата от 394,69 евро (триста деветдесет и четири евро и шестдесет и девет евроцента), представляваща разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: